

A Hajdú-Bihar megyei sportvállalkozások likviditási helyzete Liquidity situation of the sports enterprises in Hajdú-Bihar country

KOROKNAY ZSUZSA¹- BÁCSNÉ BÁBA ÉVA²

¹Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Sportgazdasági és -menedzsment Intézet, koroknay.zsuzsa@econ.unideb.hu

²Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Sportgazdasági és -menedzsment Intézet

Absztrakt. A sport a világ egyik legnagyobb növekedési potenciállal rendelkező iparága. Mint minden más ágazatban, a sportban is növekszik a mérhetőség iránti igény, valamint a döntések számokkal való alátámasztása. A tulajdonosok és vezetők egyik mérvadó döntési kritériuma a pénzügyi adatok, amelyek magát a vállalkozás működését vagy éppen a befektetési lehetőségek megítélését befolyásolja. Jelen kutatásban a mérhetőség iránti igényt kielégítve és a pénzügyi adatokat felhasználva vizsgáltuk meg a Hajdú-Bihar megyei sportvállalkozások likviditási helyzetét. A kutatás során az OPTEN adatbázisát használtuk, ami az éves beszámolási adatokat tartalmazza a sportvállalkozásokra vonatkozóan. A kedvezőbb kezelhetőség érdekében a sportvállalkozások csoportosításra kerültek árbevételi kategóriák és tevékenységi kör szerint, melyek mentén összesítve, átlagolva kezeltük a kapott likviditási számadatokat. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a megyei sportszektorban működő sportvállalkozások többségében magántulajdonban lévő mikrovállalkozások, akik alacsonyabb árbevételi kategóriával rendelkeznek és főtevékenységként a 931 Sporttevékenység került megjelölésre. Likviditási helyzetük átlagosan kedvező, magas növekedési potenciált mutatnak, illetve kockázatkerülő magatartás jellemzi őket.

Kulcsszavak: sport, sportgazdaság, sportszervezetek, likviditás

Abstract. Sport is one of the industries with the greatest growth potential in the world. As in any other sector, there is a growing need for measurability in sport as well as numerical support for decisions. One of the determinative decision criteria of owners and leaders is financial data, which influences the operation of the company or the assessment of investment opportunities. In present research, we examined the liquidity situation of sports enterprises in Hajdú-Bihar County. We used the OPTEN database, which contains annual reporting data for sports enterprises. In order to be more manageable, sports enterprises were grouped by revenue categories and scope of activity, along which we managed the obtained liquidity datas by aggregating and averaging. Based on the results, it can be concluded that most sports enterprises operating in the county sports sector are privately owned micro-enterprises, which have a lower turnover category and the main activity is 931 Sports services. Their liquidity position is on average favourable, they show high growth potential and they are characterized by risk-averse behaviour.

Keywords: sports, sports economic, sports organizations, liquidity

JEL Kód: G32, Z21

¹ <https://orcid.org/0000-0003-2759-1501>

1. Bevezetés, téma felvetés

A mai felgyorsult világban és az emberek megnövekedett szabadidejének köszönhetően egyre nagyobb a verseny, ezen szabadidő eltöltését célzó tevékenységeket kínáló piaci szereplők között. A sport egyfajta előnnyel indul ebben a versenyben, hiszen az emberek, biológiai adottságaikból adódóan különböző mértékű mozgásigénnyel rendelkeznek. Annak érdekében, hogy egy sportszolgáltató ebben a versenyben minél előrébb végezzen szükséges egy szervezetenként jól strukturált felépítés és gazdaságilag megfelelő működés ágazati szinten. Jelen tanulmányban a gazdasági működés egy aspektusát, a likviditást vizsgáltuk meg a Hajdú-Bihar megyei sportszektor tükrében.

1.1. Sport gazdasági jelentősége

A világkereskedelem 2,5-3%-át a sport teszi ki, ami nagyfokú jelentőséggel ruházta fel a sport iparágat (Nádori, 2000; Szymanski, 2010; Nádori – Bányai, 2011; Ács, 2015, Balogh – Bácsné Bába, 2020). A sportipar éves átlagos növekedése 7% volt, ami meghaladta a GDP növekedési ütemét a 2010-es évek elején (Collignon – Sultan, 2014). A háztartások több mint 700 milliárd dollárt költöttek sportra, ami a világ GDP-jének 1%-át teszi ki (Bácsné Bába et al., 2018). Mindezen adatok alapján el lehet mondani, hogy a sport a nemzetgazdaságok esetében egyre meghatározóbb szerepet tölt be, ami abban is megmutatkozik, hogy a GDP-hez való hozzájárulása kimutathatóvá vált.

Egy WHO (2018) kutatás összegezte az Európai Unió tagállamainak fizikai aktivitásra vonatkozó GDP hányadát 2018-ra vonatkozóan. Az összes európai ország adata alapján elmondható, hogy az egy főre jutó GDP 25,9 ezer euró. Az egészségre fordított termékek és szolgáltatások átlagosan 6,1%-kal, az oktatáshoz, sporthoz és egészséghez kapcsolódó kiadások átlagosan 5%-kal, míg a sport átlagosan 0,3% kal járul hozzá a GDP-hez (WHO, 2018; Koroknay, 2020).

Magyarországra vonatkozóan elmondható, hogy az 1 főre jutó GDP 11,3 ezer euró. A GDP-hez való hozzájárulás az egészség esetében 4,8%, az oktatáshoz kapcsolódóan 4,9%, míg a sport esetében 1,1%. A sportnál megfigyelhető 1,1% az Európai Unióban a legmagasabb érték (WHO, 2018). A sportgazdaság éves árbevétele körülbelül 350 milliárd forint Magyarországon. A sportban foglalkoztatottak személyi jövedelem adója éves szinten 10 milliárd forint (Ráthonyi-Odor – Borbély, 2017), és a teljes foglalkoztatottakhoz viszonyított aránya 2017-re elérte a 0,36%-ot (Koroknay, 2020). Ezen túlmenően azért is van fontos szerepe a sportnak, mert annak hiánya nemzetgazdasági terheket von maga után (Ács et al., 2011). A fizikai inaktivitás számos megbetegedés forrása lehet, ami megnövekedett egészségügyi és munkáltatói kiadásokat jelent. Egy újabb kutatás kimutatta, hogy a fizikai inaktivitással kapcsolatos kiadásokban összességében 2,8%-os csökkenés figyelhető meg 2005 és 2017 között. A GDP-hez viszonyított arányban szintén csökkenés tapasztalható: 11,2%-ról 8,4%-ra. Ennek egyik okaként a magyar lakosság fizikai aktivitásában bekövetkezett kedvező változást jelölték meg (Ács et al., 2020). Mindezek alapján összességében elmondható, hogy a sport expanziója egyre inkább meghatározó.

1.2. Iparági elemzés

Az előző fejezet részben bemutatott számok alapján egyértelműen megállapítható, hogy ténylegesen beszélhetünk sportszektorról, mint iparégről. Hiszen iparág alatt azon vállalkozásoknak a csoportja értendő, akik hasonló fogyasztói igényt igyekeznek kielégíteni, tehát hasonló fogyasztói csoport számára kínálnak terméket vagy szolgáltatást, valamint a vállalkozások érintettjeinek köre is hasonló (Kerecsendi-Mester et al., 2014). Egy másik megközelítésben a szektor alatt azon gazdasági szereplők csoportját érthetjük, amelyek közel azonos gazdasági tevékenységet végeznek. (OECD, 2020). Ezek alapján a sportszektor olyan iparág, ahol gazdasági társaságok és civil szervezetek sporttevékenység céljából hoznak létre sportterméket és -szolgáltatást, továbbá a szervezetek jellegéből adódóan lehetnek for- vagy nonprofit céllal működőek.

Az iparági elemzés olyan módszer, ami a vezetés számára információt nyújt egyrészt a rendszer egészének működéséről, másrészt a rendszer egyes elemeinek (pl: beszerzési, termelési, fejlesztési tevékenységek) módszeres vizsgálatáról (Nábrádi et al., 2008; Apáti et al., 2010). Tehát ezen elemzés

során komplex képet mutatunk be az ágazat főbb jellemzőiről, jelen lévő és várható trendekről, ágazati szereplőkről és a közöttük megjelenő versenyről, valamint a főbb piaci részesedésekről és lehetőségekről (Szűcs et al., 2014). Az iparágon belüli gazdasági elemzés során öt fő területet szükséges vizsgálni: a vagyoni helyzet, hatékonyság, jövedelmezőség, fizetőképesség, eladósodottság (és egyéb pénzügyi) (Zémán – Béhm, 2016). Az előbbieken említett fő területek közül jelen tanulmányban a fizetőképességet, azaz a Hajdú-Bihar megyei sportszektorban tevékenykedő sportvállalkozások likviditási helyzetét vizsgáltuk meg.

Maga a likviditás a vállalkozás fizetőképességét foglalja magában. A gazdasági társaságok törekednek a megfelelő mértékű likvid pénzállomány fenntartására, annak érdekében, hogy kötelezettségeiknek időben eleget tudjanak tenni. A likviditási mutatók a vállalkozás azon képességét mérik rövidtávon milyen hatékonyan képesek eleget tenni fizetési kötelezettségeiknek. A mutató nagysága megmutatja, hogy időben képes lesz-e a vállalkozás kötelezettségeit teljesíteni és finanszírozni rövidtávon esedékes költségeit; vagy nehézségei lesznek és működési problémák lépnek fel. A legfontosabb mutatók az általános, gyors és készpénz szintű likviditási mutató (Zémán – Béhm, 2016).

2. Anyag és módszer

Az üzletszerű tevékenységek gazdasági analízise a piaci szereplők tevékenységének tanulmányozását foglalja magába, azaz a termelés vagy szolgáltatás, illetve értékesítés vizsgálatát; kiegészítve a piacot létrehozó szervezeti egységek erőforrásainak elemzését (Nábrádi et al., 2008). A gazdasági elemzés módszerül a mutatószámképzést választottuk. A választott terület a rövidtávú fizetőképesség, aminek három fő mutatója a likviditási ráta, likviditási gyorsráta és pénzhányad (1. táblázat) (Zémán – Béhm, 2016). Rövidtáv alatt egy év, vagy annál rövidebb időszak értendő. A mutatószámok képzéséhez a vállalkozások mérlegben található adatait használtuk fel 2014 és 2017 közötti időszakokra vonatkozóan. A likvid eszközök a mérlegben található forgóeszközök, amin belül az egyes mérlegtételek fordított likviditási sorrendben találhatóak. Mindez azt jelenti, hogy a legkevésbé likvid eszközök találhatóak az első helyen (készletek), majd ezt követően a követelések, értékpapírok és végezetül a leglikvidebb eszközök, a pénzeszközök (Subramanyam – Wild, 2009).

1. táblázat: Likviditási mutatók
Table 1: Liquidity ratios

Mutató megnevezése	Kiszámítás módja	Elfogadható érték
Készpénz szintű likviditás/ Pénzhányad	(Forgóeszközök – Készletek – Követelések) / Rövid lejáratú kötelezettségek	0,25 – 0,3
Likviditási gyorsráta	(Forgóeszközök – Készletek) / Rövid lejáratú kötelezettségek	0,8 – 1,0
Általános likviditási mutató/ Likviditási ráta	Forgóeszközök / Rövid lejáratú kötelezettségek	1,3 – 1,7

Forrás: Saját szerkesztés Subramanyam – Wild (2009) és Zémán – Béhm (2016) alapján, 2020

A sportszektorban lévő vállalkozások négy ismérv alapján kerülnek megvizsgálásra: tulajdonosi kör, vállalkozási típus, tevékenységi kör, valamint árbevételi kategória. Jelen tanulmányban a Hajdú-Bihar megyei sportszektor összetételét kívánjuk bemutatni. Tulajdonosi kör mentén négy kategória került kialakításra: magán tulajdonban lévő, állami, önkormányzati tulajdonban lévő, sportegyesületi tulajdonban lévő, illetve vegyes tulajdonban lévő vállalkozás. A vállalkozási típus szerinti csoportosítás alapjául a 2004. évi XXXIV. törvényt, azaz a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló törvényt vettem. A tevékenységi kör – a tulajdonosi körhöz hasonlóan – a cégjegyzékben található főtevékenységek és kiegészítő tevékenységek alapján kerültek meghatározásra. A TEÁOR kódok alapján 5 kategória került meghatározásra: a versenysportcsapat működtetéssel (1), fitness szolgáltatással (2), sportlétesítmény működtetéssel (3), sportszergyártással

vagy sportszerkereskedéssel (4), illetve egyéb sporttevékenységgel (5) foglalkozó vállalkozások. A vállalkozások árbevételük szerint szintén öt csoportba kerültek besorolásra (2017. évi árbevétel az alapja): 1.000 eFt alatti árbevétellel rendelkező (1), 1.001 – 10.000 eFt közötti árbevétellel rendelkező (2), 10.001 – 50.000 eFt közötti árbevétellel rendelkező (3), 50.001 – 100.000 eFt közötti árbevétellel rendelkező (4), 100.001 eFt feletti árbevétellel rendelkező (5) vállalkozás.

3. Eredmények

Jelen fejezetben a kutatás során kapott eredmények kerülnek bemutatásra két alfejezetben. Az első alfejezetben a Hajdú-Bihar megyei sportszektor összetételét mutatjuk be négy ismérv mentén, míg a második alfejezetben a vizsgált sportvállalkozások likviditási helyzetét kívánjuk bemutatni a 2014-2017 közötti időszakban.

3.1. A Hajdú-Bihar megyei sportszektor összetétele

A 2017. évi éves beszámolók alapján a Hajdú-Bihar megyei sportvállalkozások száma 50 (a vizsgált időszakban, azaz 2014-2017 között folyamatosan működő vállalkozások). A szektor összetételét négy ismérv mentén vizsgáltuk meg: tulajdonosi kör, tevékenységi kör, vállalkozási típus és árbevételi kategória; amit keresztábrák vizsgálatokkal szemléltetünk (2. táblázat, 3. táblázat).

2. táblázat: Hajdú-Bihar megyei sportvállalkozások megoszlása tulajdonos és vállalkozási típus szerint (n=50)
Table 2: Distribution of sports enterprises in Hajdú-Bihar county by owner and type of enterprise (n=50)

			Vállalkozási típus		Összesen
			mikro-vállalkozás	kisvállalkozás	
Tulajdonos	magán	Darabszám	37	1	38
		Tulajdonosi kör szerinti megoszlás	97,4%	2,6%	100,0%
		Vállalkozási típus szerinti megoszlás	78,7%	33,3%	76,0%
	állami, önkormányzati	Darabszám	3	2	5
		Tulajdonosi kör szerinti megoszlás	60,0%	40,0%	100,0%
		Vállalkozási típus szerinti megoszlás	6,4%	66,7%	10,0%
	egyesületi	Darabszám	2	0	2
		Tulajdonosi kör szerinti megoszlás	100,0%	0,0%	100,0%
		Vállalkozási típus szerinti megoszlás	4,3%	0,0%	4,0%
	vegyes	Darabszám	5	0	5
		Tulajdonosi kör szerinti megoszlás	100,0%	0,0%	100,0%
		Vállalkozási típus szerinti megoszlás	10,6%	0,0%	10,0%
Összesen	Darabszám	47	3	50	
	Tulajdonosi kör szerinti megoszlás	94,0%	6,0%	100,0%	
	Vállalkozási típus szerinti megoszlás	100,0%	100,0%	100,0%	

Forrás: Saját szerkesztés, 2020

Az 2. táblázat a vállalkozásokat tulajdonosi kör és vállalkozási típus szerint mutatja be. Az 50 vállalkozás döntő hányada (94%) mikrovállalkozásnak tekinthető, míg 6% került kisvállalkozási kategóriába. A vállalkozások besorolása esetében leginkább a létszám adatok azok, amelyek meghatározták a kategóriába való tartozást.

A tulajdonosi kört tekintve minden kategóriába tartoztak vállalkozások, legnagyobb hányadban, 76%-ban magántulajdonban lévő vállalkozásokról beszélhetünk. Állami, önkormányzati, illetve vegyes tulajdonban lévő vállalkozások száma 5-5 volt. (Vegyes tulajdonlás esetében a vállalkozás tulajdonosa magánszemély és/vagy állami, önkormányzati szervezet és/vagy egyesület.)

A kereszttáblás adatok alapján látható (2. táblázat), hogy a kivállalkozások esetében háromból két vállalkozás állami, önkormányzati szervezet tulajdonában van. Ezek a szervezetek nonprofit, közhasznú jelleggel működnek, tehát olyan sporthoz kapcsolódó társadalmi feladatot is ellátnak, ami az önkormányzati feladatkörbe tartozik. Mikrovállalkozás esetében a magántulajdon a leginkább jellemző (78,7%).

A sportvállalkozások tevékenységi körére és árbevételi kategóriára vonatkozó megoszlást a 3. táblázat mutatja be. Árbevételi kategóriát tekintve látható, hogy mind az öt csoportba kerültek vállalkozások. Az alacsonyabb ár kategóriákba közel azonos mennyiségű vállalkozások kerültek, akik összességében a minta 82%-át teszik ki. A negyedik, azaz az 50-100 millió forintos árbevétellel 3 vállalkozás (6%), míg 100 millió forint feletti bevétellel 6 vállalkozás (12%) rendelkezik.

3. táblázat: Hajdú-Bihar megyei sportvállalkozások megoszlása tevékenységi kör és árbevételi kategória szerint (n=50)

Table 3: Distribution of sports enterprises in Hajdú-Bihar county by field of activity and sales category (n=50)

			Tevékenység					Összesen
			sportcsapat műk.	fitnesz szolg.	sportlét. műk.	sportszergyártó/kereskedő	egyéb	
Árbevétel kategória	1000 eFt alatt	Darabszám	1	4	0	0	8	13
		Vízszintes megoszlás	7,7%	30,8%	0,0%	0,0%	61,5%	100,0%
		Függőleges megoszlás	9,1%	26,7%	0,0%	0,0%	40,0%	26,0%
	1001 - 10.000 eFt között	Darabszám	1	6	1	0	6	14
		Vízszintes megoszlás	7,1%	42,9%	7,1%	0,0%	42,9%	100,0%
		Függőleges megoszlás	9,1%	40,0%	33,3%	0,0%	30,0%	28,0%
	10.001 - 50.000 eFt között	Darabszám	3	4	2	1	4	14
		Vízszintes megoszlás	21,4%	28,6%	14,3%	7,1%	28,6%	100,0%
		Függőleges megoszlás	27,3%	26,7%	66,7%	100,0%	20,0%	28,0%
	50.001 - 100.000 eFt között	Darabszám	2	1	0	0	0	3
		Vízszintes megoszlás	66,7%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		Függőleges megoszlás	18,2%	6,7%	0,0%	0,0%	0,0%	6,0%
	100.000 eFt fölött	Darabszám	4	0	0	0	2	6
		Vízszintes megoszlás	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	100,0%
		Függőleges megoszlás	36,4%	0,0%	0,0%	0,0%	10,0%	12,0%
	Összesen	Darabszám	11	15	3	1	20	50
		Vízszintes megoszlás	22,0%	30,0%	6,0%	2,0%	40,0%	100,0%
		Függőleges megoszlás	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Forrás: Saját szerkesztés, 2020

A vállalkozások tevékenységi körét tekintve szintén 5 csoport került meghatározásra. A vállalkozás neve, jellege és tevékenységi köre alapján lettek kialakítva a csoportok. A legtöbb vállalkozás egyéb kategóriába került (40%). Ezen vállalkozások esetében a név és tevékenységi kör szerint (főtevékenység: 9319' Egyéb sporttevékenység) nem lehetett másik kategóriába sorolni. Versenysportcsapat működtetésével 11 vállalkozás (22%), fitness szolgáltatással 15 vállalkozás (30%), sportlétesítmény üzemeltetéssel 3 vállalkozás (6%), illetve sportszergyártással és kereskedelemmel 1 vállalkozás foglalkozik (2%). Utóbbi esetében jóval nagyobb létszámra számítottunk előzetesen, azonban feltételezhető, hogy azok a vállalkozások nem a TEAOR szerinti 93-as főcsoport tevékenységi körök valamelyikét jelölte meg főtevékenységként.

Legnagyobb árbevételi kategóriába 4 versenysportcsapatot működtető és 2 egyéb sporttevékenységet végző vállalkozás van. Az 50-100 millió közötti bevételi kategóriában szintén versenysportcsapatot működtető (2), valamint fitness szolgáltató (1) vállalkozás található. A sportszergyártó és -kereskedő vállalkozás a harmadik kategóriában, míg a sportlétesítményt üzemeltető vállalkozások a második (33,3%) és harmadik (66,7%) árbevételi kategóriában találhatók.

Az 2. és 3. táblázat alapján elmondható, hogy a Hajdú-Bihar megyei sportszektorban működő sportvállalkozások – vállalkozási típust tekintve – mikrovállalkozások túlnyomórészt (94%). Ezek a vállalkozások leginkább magánszemélyek tulajdonában vannak (78,7%). Az árbevételi kategóriákat tekintve a három legalacsonyabban vannak közel azonos arányban a vállalkozások, ami az összes vállalkozást figyelembevéve 82%-ot takar. A legnagyobb jövedelemmel rendelkező vállalkozások közé sportcsapatot működtető, illetve egyéb sporttevékenységet végző szervezetek kerültek.

3.2. Likviditási helyzet árbevételi kategóriák szerint

A 4. táblázat foglalja össze és mutatja be a vállalkozások likviditási mutatóit árbevételi kategóriák szerint.

4. táblázat: Likviditási mutatók árbevételi kategóriák szerint csoportosítva
Table 4: Liquidity ratios grouped by revenue category

Árbevétel	Mutatók	2014	2015	2016	2017
1000 eFt alatt	Általános likviditási mutató	24,185	41,271	83,807	45,601
	Likviditási gyorsráta	21,678	40,066	82,733	43,114
	Készpénz szintű likviditás	10,752	12,388	65,651	28,889
1001-10.000 eFt között	Általános likviditási mutató	45,113	69,396	260,306	32,319
	Likviditási gyorsráta	45,109	69,377	260,294	32,203
	Készpénz szintű likviditás	44,248	69,175	258,982	29,724
10.001-50.000 eFt között	Általános likviditási mutató	1,933	1,753	2,390	1,837
	Likviditási gyorsráta	1,821	1,524	1,866	1,515
	Készpénz szintű likviditás	0,933	0,424	0,923	0,642
50.001-100.000 eFt között	Általános likviditási mutató	0,916	1,000	2,041	1,799
	Likviditási gyorsráta	0,903	0,992	2,034	1,792
	Készpénz szintű likviditás	0,681	0,705	1,153	1,073
100.001 eFt felett	Általános likviditási mutató	4,165	1,964	2,623	3,821
	Likviditási gyorsráta	3,986	1,852	2,553	3,671
	Készpénz szintű likviditás	2,567	1,020	1,619	1,645

Forrás: Saját szerkesztés, 2020

Az első és második árbevételi kategóriába tartozó (azaz a kevesebb, mint 10 millió forintos árbevétellel rendelkező) vállalkozásokról elmondható, hogy átlagosan jóval nagyobb mértékű forgóeszköz állománnyal rendelkeznek, mint rövidlejáratú kötelezettségekkel. Mindhárom likviditási mutatóra igaz, hogy jóval az elfogadható értékhatár fölött vannak a számított értékek. Ezek alapján elmondható, hogy a vállalkozások kockázatkerülők és megfelelő mennyiségű tartalékkal rendelkeznek későbbi kötelezettség vállaláshoz a növekedés érdekében.

A 10.001-50.000 eFt közötti árbevételi kategória esetében a likviditási ráta az elfogadható értékhatár (1,3-1,7) körül mozog, így ezen kategória vállalkozásai kedvező fizetőképességgel rendelkeznek. A likviditási gyorsráta és készpénz szintű likviditás esetében az irodalomban elfogadott értékhatárokat (előbbi esetében 0,8-1,0, utóbbi esetében 0,25-0,3) a kapott értékek jóval meghaladják így fizetési nehézségek nem feltételezhetők ezen vállalkozások esetében.

Az 50.001-100.000 eFt közötti árbevételi kategóriába tartozó vállalkozások általános likviditási mutató értékei az első két évben az értékhatár alatt, a második két évben azonban felette helyezkednek el. Az első két évben figyelembe véve a gyorsráta és készpénz szintű likviditásról is elmondható, hogy összességében a vállalkozás képes volt azonnali fizetési kötelezettségeinek eleget tenni, ami a második két vizsgált évben is igaz, hiszen az értékhatár fölött találhatók meg az értékek. A legnagyobb árbevételi kategória esetében szintén az általánosan elfogadott értékhatárt meghaladó átlagos adatok láthatóak.

Mindezek alapján összességében elmondható, hogy a vállalkozások odafigyelnek arra, hogy rövidtávú kötelezettségeit képesek legyenek bármelyik pillanatban kielégíteni.

3.3. Likviditási helyzet tevékenységi kör szerint

Az 5. táblázat a likviditási mutatók tevékenységi kör szerinti csoportosítás mentén láthatóak. A sportlétesítmény üzemeltetéssel foglalkozó vállalkozások három mutatójának átlagos értékei közel azonos értékűek az adott években, amelyek nagymértékben meghaladják az elfogadható értékhatárokat. A közel azonos értékekből adódóan elmondható, hogy a vállalkozások likvid eszközei (értékpapírok és pénzeszközök) rendre legalább 100, 136, 490 és 32-szeresei a vállalkozás rövid lejáratú kötelezettségeinek az adott vizsgált évben.

5. táblázat: Likviditási mutatók tevékenységi kör szerint csoportosítva
Table 5: Liquidity ratios grouped by scope of activities

Tevékenységi kör	Mutatók	2014	2015	2016	2017
versenysportcsapat működtetése	Általános likviditási mutató	1,673	1,247	2,146	2,210
	Likviditási gyorsráta	1,583	1,199	2,110	2,153
	Készpénz szintű likviditás	0,989	0,684	1,462	1,510
fitnesz szolgáltató	Általános likviditási mutató	12,813	27,448	106,486	14,570
	Likviditási gyorsráta	12,716	27,260	106,228	14,160
	Készpénz szintű likviditás	12,580	27,150	105,982	11,753
sportlétesítmény üzemeltető	Általános likviditási mutató	104,727	138,628	493,797	34,730
	Likviditási gyorsráta	104,727	138,421	493,738	34,663
	Készpénz szintű likviditás	100,375	136,800	489,945	32,293
egyéb sporttevékenység	Általános likviditási mutató	18,829	33,681	91,360	36,003
	Likviditási gyorsráta	17,376	32,934	90,543	34,487
	Készpénz szintű likviditás	10,665	15,808	80,159	25,337

Forrás: Saját szerkesztés, 2020

A fitnesz szolgáltatók és egyéb sporttevékenységet végző vállalkozások átlagos likviditási mutatóiról egyaránt elmondható, hogy meghaladják a legmagasabb elfogadható értéket, ám kisebb mértékben, mint a sportlétesítmény üzemeltetéssel foglalkozó vállalkozások.

A versenysportcsapatot működtető gazdasági társaságok 2014 és 2015. évi általános likviditási mutatói elfogadhatók, ám a 2016 és 2017. év mutatók is csak 0,5-0,6 tizeddel haladják meg a felsőhatárt. A likviditási gyorsráta minden évben közel azonos az általános mutatóval, ami azt mutatja, hogy a

vállalkozások átlagosan alacsony készlettel gazdálkodnak. Míg a készpénz szintű likviditásból az látható, hogy a felső értékhatárt kismértékben meghaladják a mutatók. Ezek alapján elmondható, hogy ezen gazdasági társaságok képesek azonnali fizetési kötelezettségeiknek eleget tenni a leglikvidebb eszközeik felhasználásával.

4. Következtetések és javaslatok

Jelen tanulmányban a Hajdú-Bihar megyei sportszektor gazdasági társaságait vizsgáltuk meg likviditási szempontból. A szektorösszetétel vizsgálata alapján elmondható, hogy a vállalkozások döntő hányada, 94%-a mikrovállalkozás. A vállalkozási típus megállapítása esetében a legtöbb vállalkozás azért került alacsonyabb besorolásba, azaz mikrovállalkozás kategóriába, mert a magasabb létszámkorlátoknak nem tudtak eleget tenni. Tulajdonosi kört tekintve leginkább magánvállalkozások figyelhetők meg (76%), illetve állami, önkormányzati és vegyes tulajdonban lévő vállalkozások vannak 10-10%-ban.

Tevékenységi kör megoszlása esetében túlnyomó részt (40%) egyéb sporttevékenységet végző sportvállalkozások, illetve fitnessz szolgáltatók (30%) és versenysportcsapatot működtető (22%) szervezetek vannak. Árbevételi kategóriák szerinti csoportosításnál az 50 millió Ft alatti árbevétellel rendelkező szervezetek teszik ki a minta 82%-át. Mindezek alapján elmondható, hogy a Hajdú-Bihar megyei sportszektorban működő sportvállalkozásokra jellemzőek, hogy magántulajdonban lévő mikrovállalkozások, amelyek árbevétele nem haladja meg az 50 millió forintot. Tevékenységi kört tekintve a TEÁOR szerinti 9319' Egyéb sporttevékenység, mint főtevékenység van a legtöbb vállalkozás esetében megjelölve.

A likviditási helyzet vizsgálatakor három mutató került kiszámításra, amelyek között nem volt lényegi különbség, így ezek alapján megállapítható, hogy a vállalkozások átlagosan nem rendelkeznek nagymértékű készletekkel, ami a különböző likviditási mutatók értékeit befolyásolná (mindez a vállalkozások elszámolási gyakorlata miatt figyelhető meg). Az alacsonyabb árbevételi kategóriába sorolt csoport esetében elmondható, hogy a mutatók magasak, jóval meghaladva az elfogadható értékhatárt, ami növekedési potenciált rejt, hiszen van szabad kapacitása és rövidtávú fedezete idegen tőke bevonására. A 10.001-50.000 eFt közötti, valamint 100.001 eFt feletti árbevételű csoportba tartozó vállalkozások mutatóinak átlagos értéke már kedvezőbben alakult, ám a felső értékhatárt így is meghaladja, ami kockázatkerülő magatartásra utal. A legjobb rövidtávú fizetőképességet az 50.001-100.000 eFt közötti árbevétellel rendelkező vállalkozások mutatnak, hiszen a kapott mutatók az elfogadható értékhatáron belül, vagy annak a közelében mozognak.

A tevékenységi kör szerinti csoportosítás esetében a legnagyobb mutatóértékekkel a sportlétesítmény üzemeltetők rendelkeznek, ami kockázatkerülő magatartásra utal, ám ez nem meglepő, hiszen nagy értékű vagyonnal gazdálkodnak. A fitnessz szolgáltatók és egyéb sporttevékenységet végző vállalkozások átlagos mutatói is magasak, ám kisebb mértékben térnek el az elfogadható érték felső határától. A legjobb likviditási mutatókkal a versenysportcsapat működtető gazdasági társaságok rendelkeznek, amelyek így képesek rugalmas finanszírozási politikát folytatni.

A likviditási mutatók alapján a Hajdú-Bihar megyei sportszolgáltatókról elmondható, hogy a vállalkozásoknak átlagosan nincsenek fizetési nehézségeik, hiszen a különböző likviditási mutatók növekedési potenciált és kockázatkerülő magatartást mutatnak.

Irodalomjegyzék

- Ács P. (2015): *Sport és gazdaság*, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Pécs
- Ács P., Hécz R., Paár D., Stocker M. (2011): *A fittség (m)értéke, A fizikai inaktivitás nemzetgazdasági terhei Magyarországon*, Közgazdasági Szemle, LVIII. évf., 2011. július–augusztus, pp 689–708.
- Ács P., Kovács A., Paár D., Hoffbauer M., Szabó P., Szabó T., Stocker M. (2020): *Comparative analysis of the economic burdens of physical inactivity in Hungary between 2005 and 2017*. BMC Public Health, 20 (1): 1174. DOI: 10.1186/s12889-020-08478-y

- Apáti F., Nyéki, J., Szabó, Z., Soltész, M., Szabó, V., Felföldi, J. (2010): *Cost and profit analysis of sour cherry production for industrial purposes in Hungary*, International Journal of Horticultural Science, 16 (1): 75–79
- Bácsné Bába É. – Balogh R. – Bács Z. – Fenyvesi V. – Dajnoki K. (2018): *Sportszolgáltatások keresleti, kínálati oldalának elemzési lehetőségei*, Studia Mundi – Economica, Vol. 5. No. 3.
- Balogh R. – Bácsné Bába É. (2020): *Analysis of Consumer Market in Central European Football*. Annals of The University of Oradea Economic Science 2020: 1. pp. 317-328.
- Collignon, H. – Sultan, N. (2014): *Winning in the Business of Sports*. Research report, A.E. Kerney Global Management Consulting Firm.
- Kerecsendi-Mester Sz., Nádasi A., Dobó I. (2014): *Humántőke menedzsment I.*, Eszterházy Károly Főiskola
- Koroknay Zs. (2020). *Economic importance of the Hungarian sports sector in international comparison*. Applied Studies in Agribusiness and Commerce, 14 (1-2). Retrieved from <https://ojs.lib.unideb.hu/apstract/article/view/8849>
- Nábrádi A., Pupos T., Takácsné Gy. K. (2008): *Üzemtan I*, Szaktudás Kiadó Ház, Budapest
- Nádori L. – Bátonyi V. (2011): *Európai Unió és a sport*, Pécsi Tudományegyetem, Szegedi Tudományegyetem, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Eszterházy Károly Főiskola, Dialóg Campus Kiadó-Nordex Kft.
- Nádori L. (2000): *Az Európai Unió és a magyar sport*, Iskolakultúra, 5. sz. pp 58-66.
- OECD (2020): Sector. <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=5691> (2020. 10. 19.)
- Ráthonyi-Odor – Borbély (2017): *Sport - finanszírozás – eredményesség?* Testnevelés, Sport, Tudomány, A Testnevelési Egyetem tudományos folyóirata, 2. évf. 1-2. szám
- Subramanyam, K. R. – Wild, J. J. (2009): *Financial Statement Analysis*, Tenth Edition, The McGraw-Hill Companies, New York
- Szűcs I., Szöllősi L., Felföldi J., Blaskó B., Szénásné Ványi N., Kovács K., Kurmai V. (2014): *Üzleti jellegű esettanulmányok készítésének gyakorlata - Case Study Handbook*, Debreceni Egyetem
- Szymanski S. (2010): *The Comparative Economics of Sport*. Hampshire: Palgrave MacMillan
- WHO (2018): *Physical activity factsheets for the 28 european union member states of the who european region*, WHO Regional Office for Europe
- Zémán Z. – Béhm I. (2016): *A pénzügyi menedzsment kontroll elemzési eszköztára*. Akadémiai Kiadó